

Kjære sørlendinger!

En roman begynner med et bibliotek. Det behøver ikke være stort, det kan være en håndfull bøker i en ellers skinn hylle, men det er alltid der romanen begynner, litteratur kommer fra litteratur, selv den som handler om livet. Min roman begynner med biblioteket i Arendal. For trettifem år siden lå det et annet sted enn det gjør idag, men institusjonen er den samme, biblioteket i Arendal, som jeg en gang på midten av 1970-tallet begynte å besøke jevnlig. Jeg husker det godt, det er som om det skulle være igår: i bilen til min mor, en allerede da gammel, grønn boble, ble min bror og jeg kjørt fra Tromøya og inn til byen, hvor vi lånte hver vår bærepose med bøker, av og til to bæreposer, som vi leste ut fram til neste biblioteksbesøk en uke senere. På den ene siden var jeg så nærværende i verden som bare barn kan være, det var skog og asfalt, vann og hus, fotball og sykling, svømming og løping, på den andre siden leste jeg denne uhorvelige mengden bøker, som gjorde det motsatte, løftet meg ut av den nærværende verdenen og inn i en annen, slik at barndommen for meg både utspilte seg i et byggefelt på Tybakken og blant beduiner i ørkenen, både i skjærgården utenfor Tromøya og på sydhavsøyer i Stillehavet, både i det norske sosialdemokratiske 1970-tallet og i keiserens førkristne Roma. Oddvar Nordli og Julius Cæsar, Svein Mathisen og Long John Silver, det var min barndoms portalfigurer. Det ene var virkelig, konkret og tilhørte kroppen, det andre var uvirkelig, abstrakt og tilhørte fantasien. Det ene var den verdenen man hadde utenfor seg, det andre var den verdenen man hadde inne i seg. Siden da har jeg vært delt, den eneste kraften som kan måle seg med lengselen etter tilhørighet, er lengselen bort. Den splittelsen gjennomtrenger alt jeg har skrevet, også denne romanen som idag får Sørlandets Litteraturpris. Jeg er lei meg for at jeg ikke kan være der dere er og ta imot den, men akkurat nå sitter jeg i Malmö og skriver for harde livet for å fullføre siste bindet av den samme romanen. At jeg gjør det i Malmö, er ikke tilfeldig, for her finnes ingen spor av barndommen min, oppveksten min, studietiden min, de første voksenårene mine, alt det befinner seg i mitt indre, altså blant den uvirkelige og abstrakte delen av livet som tilhører fantasien, med andre ord, litteraturens sted. Jeg behøver ikke en gang lukke øynene her jeg sitter på kontoret i leiligheten min for å se biblioteket hvor dere sitter nå for meg, ja, det er som om jeg er der, men i motsetning til dere, som må sitte og høre på denne talen, kan jeg lett som et gjenferd gå ut gjennom døren, over torget og gjennom gågaten til Pollen, stå der og se utover Galtesund, som er ladet av minner. Tromøya på den ene siden, Hisøya på den andre. Alle holmene og skjærene, de to fyrene, horisonten lengst ute, som skiller himmelen fra havet. Det har jeg gjort gang etter gang i løpet av de to årene jeg har skrevet på denne romanen, og det er det litteratur

gjør og alltid har gjort, omskaper det ytre til det indre. Å skrive er kan hende en ensom ting, men det er det å lese også, og i det er møtet mulig. Litteratur er et indre møte, og det fantastiske ved det, slår meg med like stor kraft idag som det gjorde da jeg var ni år gammel, og er like gåtefullt. For meg er det å lese og det å skrive samme sak, og det blir på en måte ekstra tydelig når jeg mottar en pris for noe jeg har skrevet på det samme stedet hvor jeg lærte å lese. At det skjer uten at jeg er tilstede på annen måte enn gjennom denne teksten, er beklagelig, men også passende: i *Min Kamp* er både Arendal og jeg ren fiksjon.

Jeg vil med det takke for prisen, som jeg er både stolt og glad over å motta, og ønske dere som har funnet veien hit idag, god tur ut i byen etterpå - den virkelige, mener jeg.

Tusen takk!